O. D. W. U.
Branch 20 c/o U. American Club
292 Hudson Ave, Rochester 5, N. Y. — U.S.A.

SEMANARIO
O LAVRADOR
Caixa Postal — 666
[Cur]itiba — Paraná — Brasil

Redação e Administração:
Rua Augusto Stellfeld 799

Diretor e Proprietario:
Nicolau Woytowetch

O LAVRADOR
ХЛІБОРОБ

— ТИЖНЕВИК —

ПЕРЕДПЛАТА:
Річно: кр. 60.00
Піврічно: „ 35.00
Для Арґентіни: 25 песів.
Інші краї: 4 ам. доляри.
Поодиноке число: кр. 2,00

Ціна оголошень
після умови.

Ч. 34 (1089) КУРІТІБА, 25. Жовтня, 1953 РІК ВИДАННЯ XXX

Причини нової українізації

Загадка, що Москва призналась явно-славно до свого курсу безоглядної русифікації України і зокрема Західних Земель України, виясилась нещоданною промовою Хрущова про загальний господарський стан. Цей стан— катастрофальний і єдині можливості вийти з цього лиха дає— Україна. Якраз так, як воно було вже в часи воєнного комунізму, коли Москва викачувала все, що тільки могла з України й наслідком цього вся московська імперія жила коштом України. Тоді то Раковський гукав до комуністів: „Не йти на село з комунізмом". Значить, щоб мати доволі сільських продуктів, треба було залишити українського селянина в спокою працювати, не можна було говорити йому про встановлення комунізму та колективізації.

Тоді ніхто не забороняв співати українських національних пісень, носити вишивані сорочки, а навіть висміювати комунізм. Тоді Петровський міг бути „всеукраїнським старостою, уряд України міг надавати тон українізації. Тривало воно так довго, доки Москва не підготувала „нові кадри", завданням яких було привернути попередню дореволюційну ситуацію, саме—не москаль живе з ласки українця, а навпаки. В 1922 році москалі мов гайворонця залягали Україну, щоб рятуватись від голоду, в 1933 році дівилось знов вже навпаки,—це були українці, що їхали в Московщину шукати хліба,

Сталінові та всім тим, що захопили кермо в московській імперії, здавалось, що вистарчить тільки створити мільйони дармоїдів, які будуть виконувати ролю опричників і все буде безупинно цвісти, пляни будуть здійснювані голодним населенням. Факт, що в урядах, як в Москві, так і в поодиноких республіках, ніколи не було ні одної людини, яка мала б душу селянина, а не люмпена. По думці тих вожаків і мільйонів дармоїдів ціла справа піднесення добробуту полягала в отій —німій, мертвій машині. Хто ж бо з них міг знати, починаючи від Леніна, а кінчаючи на Маленкові, що в землю треба вкладати не тільки працю й піт, але і душу? Хто ж бо з них міг знати, що праця на землі не є тотожна з працею на фабриці? Скільки то страшних, небувалих і незнаних злочинів доконано над тим селянством, обвинувачуючи його, якраз в любові до землі! І ось тепер, по 24 роках колективізації, аґрикультури, техніки, механіки Хрущов [і]ції за комуністична партія підвела баланс. Цей баланс виказує, що по чверть-сторіччю стало гірше, як було до колективізації. Не тільки худоби менше на цілі мільйони, не тільки із 45 мільйонів коней залишилось 15 міль., себто тільки одна третя загального стану, але й збіжжя менше, навіть картоплі та капусти менше земля родить, хоч посівна площа зросла на 35%.

Але водночас із цим, Хрущов знову стверджує, що це саме Україна своїм хлібом, своїми земними плодами годує цілу московську імперію. Бо й нині, після жахливого зруйнування України в часі другої світової війни, Україна дає найбільше всяких плодів московській імперії. Дає, очевидно, не добровільно; Москва бере насильно, залишаючи нашого селянина в голоді з приділом 2 клгр. жита чи пшениці за робочий день, вречаті—даючи йому ще 2—3 рублі, за які він нічого путнього й доброго купити не може, хіба той же хліб, який в нього видере Москва. „Райони европейської частини СССР мусять побільшити продуктивність"—заявив у своїй промові Хрущов, а в першу чергу тим „европейським районом" є Україна.

В „Радянській Україні" з 2. вересня ц. р. подано підрахунок одного з середніх колгоспів, що має 1730 гектарів землі. Цей колгосп „Нове Життя" на Херсонщині нараховує 80 дійних корів, з яких кожна дає річно 3.040 літрів молока. В тому ж часі Хрущов у своїй промові стверджує, що є цілі області в Сов. Союзі, де пересічно не надоюється навіть тисячі літрів молока. Водночає стверджується що є цілі області, очевидно не в Україні, де з гектара землі немає навіть 10 центнерів збіжжя тоді, як в Україні в пересічному з одного гектара збирають 22 центнери. Наслідком цього стану—це Україна, яка кожнорічно дає максимум збіжжя імперії, м'яса та всяких хліборобських продуктів. І дає вона так, що в дійсності їй нічого не залишається.

Вийти з того катастрофального стану Москва хоче двома можливими засобами, а саме—новим здирством з одноосібника—селянина й збільшенням посівної площі на Сибірі. Присадибну землю обкладається новим податком, знову ж у розмірі ніде в світі не чуваному. Бо навіть в багатій Канаді, в частинах найбільш плодючих земель не встановлюється податку в розмірі 100, а навіть

(Закінчення на 2. стор.)

З УСЬОГО СВІТУ

Пан-Мун Жон. „Агітаційні розмови" представників комуністичного командування з полоненими китайцями й корейцями, що не хочуть повертатися додому, ніяк не налагоджуються. Викликані до спеціяльних бараків, полонені китайці лаяли там комуністичних агітаторів, гостро критикували червоний режим, а китайського комуністичного ватажка, Мао-Тзе-Тунга, обзивали запроданцем Москви.

Північно-корейські полонені взагалі не хочуть іти на балачки з комуністичними агітаторами. Тим часом розмови перервані. Всім цим подіям уважно приглядаються журналісти з демократичних країн.

Пан Мун-Жон. До нейтральної зони в Кореї, що перебуває під охороною індуського війська, вже приставлені комуністами полонені американці, які ніби відмовляються повернутися до США.

21 жовтня один з них, на ім'я Едуард Дікенс, оголосив себе хворим і попросив, щоб до нього прийшов представник індуської військової охорони. Коли останній з'явився, Едуард Дікенс сказав йому:

—Я ніякий не хворий, я лише хочу чим швидше повернутися на свою батьківщину. Будь ласка, допоможіть мені в цьому! Таких, як я, серед нас є ще 23 особи...

Токіо. 26 жовтня в Пан-Мун-Жоні відбудеться зустріч представників 16 держав, що воювали в Кореї по боці ОН, з представниками китайських і північно-корейських комуністів. Мета зустрічі—домовитися про скликання політичної конференції в справі Кореї.

Ханой. Війська французької співдружби народів знову осягнули великих успіхів у боях з комуністами Ветміну. Вони тепер перебувають усього в 20 кілометрах від важливого залізничного вузла в районі Тайхо. Через цей вузол ветмінським комуністам надходить різне постачання з червоного Китаю.

Венеція. Тут закінчилася міжнародня конференція в справі розміщення біженців з поза залізної заслони, які тепер перебувають в Европі. Всього на сьогодні треба розселити 117 тис. осіб. З них 28 тис. приймуть США, інших —Австралія, Бразілія та ще деякі країни Південної Америки.

Нью Йорк. На засіданні соціяльної ради ОН американський представник звернувся безпосередньо до представників комуністичних країн з таким запитанням:

—Чому від вас весь час тікають люди, коли ви стверджуєте, що життя в комуністичних країнах найкраще в світі?

На це запитання жодний з червоних представників не спромігся дати ніякої відповіді.

Берлін. 20 жовтня до Західнього Берліну втекло 10 бурґомістрів з міст Східньої Німеччини.

Бонн. Прем'єр Аденауер склав новий уряд Західньої Німеччини. За собою він затримав портфель міністра закордонних справ.

Нью Йорк. Питання про Трієст має розглянути Рада Безпеки ОН. Вона також розглядатиме справу нападу військ Ізраеля на арабські поселення в Палестині.

Канбера. Заступник президента США, Ніксон, що тепер перебуває в Австралії, сказав:—Північна Америка не заперечує проти зустрічі керівників 4-ох держав, але перед тим мусить відбутися конференція міністрів закордонних справ цих країн.

ЩО НАРАДИЛИ МІНІСТРИ?

В Лондоні відбулася нарада міністрів закордонних справ трьох західніх потуг: США, Англії й Франції. Вже відомі деякі її ухвали.

Насамперед, західні міністри дали знати СССР, що їх держави не проти того, аби укласти з останнім угоду про ненапад (головним чином советам йдеться про обмеження озброєння Німеччини). Але цій угоді має передувати полагодження всіх питань, пов'язаних з Німеччиною й Австрією, чому досі завжди перешкоджає СССР.

Запропоновано скликати в Луґано (Швайцарія) конференцію міністрів закордонних справ 4-ох держав (тобто, разом з Советським Союзом). На тій конференції мають бути обговорені найважливіші питання.

Нарешті міністри прихильно поставилися до влаштування зустрічі керівників 4-ох держав: США, Англії, Франції і СССР. Москва напевно висуне свою контрпропозицію, щоб на цю зустріч було запрошено також червоний Китай.

Міністр закордонних справ США, Далес, сказав: „...треба сподіватися, що ухвали конференції міністрів 3-ох західніх держав матимуть добрі наслідки для теперішнього міжнародього становища".

Ми гадаємо, що недалеке майбутнє покаже, як помиляється сьогодні Далес, а спільно з ним і його колеги з Англії та Франції. Москва ніколи не відступиться від своїх агресивних замірів.

БАГАТОЗНАЧНА ЗАЯВА

Голова сенатської комісії закордонних справ США, республіканський сенатор Вайлі, 19 жовтня склав прилюдну заяву, яка має велике міжнароднє значіння і яка являє особливий інтерес зокрема для українців.

Сенатор Вайлі сказав, що США стоять за те, щоб могли самовизначитися не тільки ті народи, яких комуністичні агресори уярмили останніх років, а рівно ж і ті, які вже давно перебувають під їхньою владою, але прагнуть до волі й самостійности. Їхні прагнення потрібно широко та всебічно підтримати. Кожний нарід, що намагається видертися з під комуністичного ярма, мусить мати змогу здійснити своє бажання.

Багатозначна заява сенатора Вайлі яскраво свідчить про те, що деякі керівні державно-політичні діячі Північної Америки поволі приходять до зрозуміння справжнього становища під советами. Ігнорування національного питання в СССР, що й досі помітне не тільки в так званих американських „приватних колах" (Американський Комітет Визволення від Большевизму"), а й в державному департаменті, ніколи не приносило, не приносить і не принесе успіх США в їх боротьбі з комунізмом.

Зокрема тепер можна сподіватися, що відома резолюція про встановлення дипломатичних стосунків між США й советською Україною та Білоруссю, знайде поважну підтримку в сенатській комісії закордонних справ, головою якої є сенатор Вайлі.

НАШ ЗАСЛУЖЕНИЙ ГРОМАДЯНИН

Вже кілька десятків років пан Михайло Іванків живе в Бразілії. Наймолодшому його синові сьогодні 40 років, наймолодшій дочці—50. Є багато онуків, а не так давно з'явилися на світ Божий і правнуки. Пан Михайло Іванків радіє зі своїх нащадків і з задоволенням підсумовує свій власний шлях. Всі, хто належить до його численної родини — добре влаштовані, мають цілком забезпечене майбутнє.

Гаразд подбавши про добробут своїх дітей і онуків, пан Іванків одночасно особисто доклав багато сил, щоб належно їх виховати. Через те всі його нащадки і в слові і в письмі володіють українською мовою, цікавляться загально-громадським життям нашої колонії.

Цими днями пан Михайло Іванків зробив візиту редакції газети „Хлібороб". Тут він на власні очі оглянув друкарню, цікавився недавно купленими шрифтами (черенками), по дружньому розмовився з редактором і складачами. Наприкінці своїх відвідин наш Високошановний Гість склав на пресовий фонд „Хлібороба" щедру пожертву, в сумі 1.000 крз.

Працівники редакції й видавництва побажали панові Михайлу Іванкову ще довгих років життя й доброго здоров'я.

ПРОГРАМА

„Дня Української Колонії" для вшанування століття Парани

ОФІЦІЙНА ЧАСТИНА:

1. Бразілійський державний гимн—оркестра.
2. Відкриття святкових зборів (о. Кл. Прийма, Ген. Вік.).
3. Реферат про українську колонію та її вклад в розвиток Парани (Др. Й. Ділай, ест. депутат).
4. Слово першого українського імігранта, п. І. Пасевича.
5. Привітання.
6. Закриття.
7. Паранський гимн—оркестра.

МИСТЕЦЬКА ЧАСТИНА:

I.

1. Д. Бортнянський—Концерт ч. 2.
2. о. Кл. Прийма—Тебе Бога хвалим.
3. М. Леонтович—Почаївська Божа мати, Дударик-Щедрик. (Хором диригує о. Кл. Прийма, Ген. Вік.).

II.

1. Бандура—хор. Сольо—проф. Л. Мацюк.
2. Верховина—хор. Сольо—п. Яр. Придаткевич.
3. Коломийка—танок.
4. Їхав козак—хор. Сольо—п-ні Ія Мацюк і п. В. Кам'яненко.
5. Аркан—танок.
6. Дівча в сінях стояло—хор. Дует—панство Мацюки.
7. Козачок і Запорожець—танки.
8. Стелися барвінку—хор.
9. Ой, лопнув обруч—хор.
10. Гонн—вітер—танок. (Керівництво хору—проф. Л. Мацюк; танків——п. В. Ґалат)

III.

1. Фрагменти з української опери „ЗАПОРОЖЕЦЬ за ДУНАЄМ" у виконанні солістів: п-ні Ії Мацюк, проф. Л. Мацюка, п. Яр. Придаткевича, п. В. Кам'янецка, хору і групи танцюристів. Мистецький керівник —проф. Л. Мацюк.
2. Кінцеве слово (Ст. Кобилянський).

* * *

Як уже було подано в попередніх комунікатах, свято для вшанування століття Парани відбудеться 31 жовтня, о годині 8-ій вечором, в залі Колежіо Естадо до Парана в Курітібі. Вступ вільний. Програма свята буде передаватися через радіовисильню ПРБ—2 з Курітіби на довгих хвилях 1440 кілоциклів, від год. 8,30 хвилин аж до кінця мистецького виступу.

EDITAL DE CONVOCAÇÃO

União Agricola Instrutiva

De ordem do Snr. Presidente, e de acôrdo com a resolução da Diretoria desta Sociedade, fica convocada a ASSEMBLEIA GERAL ORDINÁRIA, a qual terá lugar nos dias 31 de outubro e 1° e 2 de novembro p. vindouro, para o que se pede o comparecimento dos Snrs. Delegados das Filiais, devidamente credenciados.

A ordem do dia e o horario do início dos trabalhos serão anunciados oportunamente.

a) Julio Yurkévitch
1° Secretário

КОМУНІКАТ

Центральна Управа Хліборобсько-Освітнього Союзу подає до загального відома всім філіям та всьому членству Товариства, що згідно статуту і ухвали Управи на 31. жовтня, 1—2. листопада 1953 р. в Курітібі, в місці осідку Централі – в домівці при вул. Вісконде до Ріо Бранко 557, скликаються звичайні річні

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кожна філія мусить вже подбати про вибір своїх делегатів на Загальні Збори та надіслати, в писемній формі до Секретаріяту Централі повну звітність про проведену працю за минулий рік, в тому числі й фінансовий звіт.

Секретаріят Центральної Управи

ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ ПЕРЕДПЛАТУ ЗА 1953 РІК?

ПРИЧИНИ НОВОЇ УКРАЇНІЗАЦІЇ

(З 1. стор.)

150 долярів від гектара, як це визначає Москва для України. Держава змагає до того, щоб колгоспник здобув собі все потрібне на своїй присадибній землі, бо в майбутньому із колгоспу нічого не дістане. Що ж може насправді здобути колгоспник із своєї присадибної землі, що вимірюється одною четвертиною або одною п'ятою гектара?

Поширення посівної площі на Сибірі є зумовлене в першу чергу перевозом туди великої кількости селян, бо ж не поїдуть туди мільйони отих дармоїдів, що їх наробила Москва. Ні, ці дармоїди поїдуть в першу чергу на Україну, повинуючись закликові комуністичної партії—„поворот на село“. Втикаючись в українські села, вони будуть водночас витискати українського селянина, цькуючи його та роблячи на нього різні брехливі доноси. „Поворот на село“, ніяк не означає, що цей московський люмпен візьметься за працю на селі, та ще й в колективі. Ні, москаль взагалі не призвичаєний працювати на других. Отже, його роля навіть в переїзді на село, буде ролею „зверхника“, „дорадника“, „агронома“, „завідуючого“, „кермуючого“. В своїй промові Хрущов стверджує, що на постах керівників колгоспів опинилися люди, які не мають потрібного знання кермування великими фармами. Звідки ж взялися ці незнайки на селах? Це якраз оті наставники Москви, що вона їх на села післала з єдиним завданням — взяти українського „мужіка“ за чуба й примусити його працювати.

Коли Москва впродовж останніх десятиліть нищила мільйони українських селян, захвалюючись водночас своїми досягненнями, то ці методи й заходи злочинства ніяк не заімпонували ні югославським, ні мадярським, ні румунським комуністам. Навіть жидам в Палестині, які також хотіли практикувати колективізацію. Перші, які відкинули ті методи й засоби були югослов'яни й жиди. Бо одні й другі збагнули, що це таке хліборобство, що це таке плекання й вирощування худоби.

І ось за ці злочини, доконані над українським народом, довівши до катастрофального стану народнє господарство й бажаючи рятуватись знову при допомозі України, Москва знімає Мельнікова, проголошує йому прилюдно догану за русифікацію й тим самим вводить знову в якійсь мірі курс „українізації“. Кириченка іменує на місце Мельнікова, Корнійчука та Стефаника заступниками голови уряду й в новому бюджеті виділяє Україні кілька сот мільйонів карбованців більше. За ці поступки Україна має дати на мільярди більше московській імперії, вона має витягнути московський віз, який по 24 роках колективізації докотився до пропасти. Бо „від европейської частини СССР вимагається й вона мусить дати“,—це не тільки думки й погляд Хрущова, це погляд всіх москалів. Воно мусить бути „по-прежньому“, бо не один раз воно вже так було.

І що з цього, що Україна це багата плодюча земля? Від найдавніших часів записано не тільки в нашій історії, що на чуже багатство завжди знаходились грабіжники й розбійники. І кожний нарід, який вміє творити багатства, але не вміє й не хоче тих багатств своєю зброєю обороняти, завжди падає жертвою отих грабіжників, розбійників, отих дармоїдів, отої татарської, як нині московської, орди. Колись в Україні були біленькі хати й вишневі садки, але над мешканцями тих білих хаток панували поляки й москалі, для яких населення виконувало панщину. Нині український селянин не має для себе куска хліба, не має для своєї дитини ложки молока.

Москва будує хмародери, будує на Уралі й за Уралом величезну індустрію. Москва загрожує нині цілому світові, а тисячі й тисячі українських селян мешкають у землянках, сотні тисяч українських дітей не ходять до шкіл, бо їх немає за що вибудувати. А все це тому, що ми не зуміли оборонити своєї держави.

(„Українське Слово“, Париж)

* В цьому році Бразілія має рекордовий добуток цукру, що становить 31 млн. мішків, з яких Бразілія споживе 26 млн. мішків, а решта піде на експорт.

* В Сан-Павлі збудовано найпотужнішу телевізійну станцію в світі під назвою „ТВ Рекорд-канал 7“, яка цими днями розпочне надавати свої програми.

* Між Ріо та Нітероєм буде збудований тунель, який проходитиме під водою.

* Кота, що належав вбивникові 7-ох жінок, Джану Крістія, якого, як відомо, повішено в Лондоні, теж треба було вбити. Товариство охорони звірят хотіло ним заопікуватися, але кіт був такий дикий, що не можна було до нього приступити. Коли зрештовано Крістія, кіт ні від кого ніякого харчу не приймав, з тільки роздирав малих котів і песиків і хлептав їх кров та годинами сидів над їх пошматованими тілами. Кота мусіли застрілити.

НАМ ПИШУТЬ

Н. О. Р. Д

Спостерігаючи діяльність незчислених російських політичних угрупований на еміграції, ми завжди дивувались, що серед них не існує ні одної політичної організації, яка б захищала справи і інтереси виключно російського народу. Чомусь всі політичні організації росіян на еміграції говорять від імени „всіх народів“, що живуть на території бувшої російської імперії, а теперішнього СССР, хоч жоден з тих народів їм не давав ніяких повноважень і кожний з них має свою політичну репрезентацію на еміграції, які й захищають його інтереси. В програмах всіх російських еміграційних політичних угруповань вихідною точкою є саме „главенствующая“ роля російського народу в майбутній Росії, що обов'язково мусить відродитись і саме там, за дозволом і санкцією росіян, мусе бути розв'язане національне питання.

Тенденція російських політичних організацій на еміграції поставити російський нарід в особливе становище, порівнюючи з іншими народами, що живуть на території СССР, яскраво виявляє імперіялістичні позиції тих організацій, перетворюючи їх в антидемократичні.

Програми всіх російських організацій виключають погляд на інші народи, як на рівні і рівноправні, вважають їх за „підлеглих“, які мусять бути політичними спільниками росіян. Така позиція існуючих російських політичних організацій ні в якому разі не може привести до погодження російських і неросійських політичних сил в антикомуністичній боротьбі, а тільки загострює почуття національного протиставлення неросійських народів. Разом з тим така позиція виправдує навіть крайні протиросійські настрої серед усього некомуністичного світу.

Така позиція завдає великої шкоди і справі боротьби за свободу саме російському народові, штовхаючи його під гаслом захисту „єдиної неделімої Росії“ на шлях поневолення і пригноблення інших народів. Це відвертає увагу від своїх національних внутрішніх справ і в корені підриває моральні основи всякої визвольної акції росіян, перетворюючи їх на ворогів демократії.

Свобода і демократія-неподільні і не можна боротись за свою свободу і демократію та одночасно захищати поневолення інших народів. Нарід, який бажає поневолити інші народи, не може бути вільним.

Та ми все ж сподівались, що краща частина російської еміграції, звільнившись від архаїчних лозунгів „єдиної неделімої“, таки змушена буде задуматись над існуючою ситуацією і пробуватиме найти вихід з сліпого кута, в який зайшла тепер справа російської визвольної боротьби, бо це руйнує всі спроби створення єдиного спільного всім підсовєтським народам антибольшевицького фронту і так тяжко шкодить інтересам самого російського народу. Єдиним шляхом, який вивів би російські політичні організації тут, на еміграції на широку дорогу дружнього співробітництва з іншими народами СССР, що їх інтереси захищають відповідні національні політичні організації закордоном,- Є КАТЕГОРИЧНЕ ВІДМОВЛЕННЯ ВІД РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ, перестати бути „над нацією“, а почати бути тільки росіянами у взаєминах з іншими підсовєтськими народами, які всі повинні розглядатись, як рівні і рівноправні між рівними, нічим не гірші за росіян.

І наші сподівання нас не заводять: в російському часописі „Освобожденіе“ в ч. 14 ми читаємо статут „Національної Організації Російських Демократів (скорочено: Н. О. Р. Д.), в основу якого покладено:

1) Признання всіх народів колишньої російської імперії, а теперішнього СССР, за однаково рівних і рівноправних політичних партнерів і цілковита відмова від будь-яких претенсій на управілейоване становище російського народу, як одного з цих народів, нічим не кращого й не вищого за інших.

2) Створення єдиного визвольного фронту підсовєтських народів і їхніх політичних еміграцій на основі рівного представництва національностей теперішнього СССР, серед яких росіяни теж повинні бути репрезентовані тільки, як одна з національностей, без будь-яких особливих винятків для неї.

3) Проголошення за єдину спільну мету визвольної боротьби підсовєтських народів на цьому етапі - тільки знищення комунізму й запровадження демократії на території цих народів з наданням кожному народові цілковитої свободи самому вирішувати своцю національну долю в рамках своїх національних, компактно-етнографічних територій.

4) Обмеження російських національних інтересів рамками своєї російської національної, компактно - етнографічної території, що відповідає в основному території теперішньої РСФСР БЕЗ АВТОНОМНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ РЕСПУБЛІК І КОЗАЧИХ ЗЕМЕЛЬ, з наданням усім національностям автономних країв, областей, а серед них і силою ліквідованих і виселених большевиками, беззастережного права визначити самим свою національну долю шляхом вільного їхнього волевиявлення.

5) Запровадження в майбутній російській національній державі демократичного ладу на таких головних основах:

А) Республіканська форма урядування на чолі з Президентом і Парляментом, що їх обирає нарід.

Б) виборча система на основі прямого, рівного і таємного голосування.

В) Рівність прав і обов'язків усік громадян перед законом.

Г) Свобода громадської діяльности на основі вільного змагання приватної, суспільної та державної власности і свобода та недоторканість людської особистости.

Д) Свобода слова, преси, зборів, організацій та свобода сумління і культів.

Є) Незалежність професійних спілок та незалежність і привселюдність судів.

НОРД ставить своєю метою запровадження в життя і захист великих ідеалів і традицій демократії. НОРД закликає всіх російських демократів об'єднатись в його лавах під гаслом: „За єдину неподільну свободу - для Росії і від Росії“

На чолі НОРД'у стоїть Григорій Алексінський - бувший соціял - революціонер, член Державної Думи від Кронштадта і Петрограда.

То ж саме життя змусило деяких росіян викинути геть на смітник архаїчні лозунги минулого сторіччя „єдиної, неделімої Росії“ і стати на твердий грунт реальної дійсности. Це сталося б уже значно раніш, коли б американські доляри не гальванізували б політичні трупи давно зданих в архів самим життям незчисленних російських політичних організацій старої російської еміграції, які зеленої уяви не мають про стан в СССР і живуть традиціями і ідеалами „Святої Русі“, але життя йде своїм шляхом, не вкладаючись в схеми і рамки „великої політики“ і, нещадно ламаючи на своєму шляхові всі штучно - створені концепції і кон'юнктури, ставить свої реальні, а не вимошені в затишних кабінетах, вимоги до всіх, хто бореться за свободу і волю свого народу.

М. Очерет

Нью Йорк

РОЗМОВА ПРИ «ШІМАРОНІ»

Наколи маємо нагоду зайти поміж люди тут, в Курітібі, або десь в колонії, то, як звичай бразілійський велить, приймають вас наперед гіркуватим «шімароном», передаючи «кую» (спеціяльну рурку) з рук до рук, щоб кожний потягнув цієї місцевої благодаті.

А попиваючи «шімарон», ведуться балачки на різні теми. Якщо це буває в колонії, далеко від центру Парани, то насамперед вам поставлять такі питання:

—Що там нового в Курітібі? Як комерційні справи? Кажуть, що наша столиця шалено розбудовується? Чулись ми, що й наші українці почали величезну будову, але поступає вона дуже пиняво і хто зна, коли скінчиться?

—Ну, знаєте, -зауважить хтось з присутніх, — ми не турки й не жиди, ті люди багаті, тому швидко й будують, а ми бідні...

—Воно, бачите, сила є і людей наших у Бразілії чимало, щоб всі тільки хотіли допомогти! А то зайдеш до одного в справі збірки коштів і натрапиш на таку відповідь: Та, знаєте, я бідний, у мене цього року хробачня поточила збіжжя, до того «брока» пошкодила каву, гусінь - капусту, вчора здохло аж три курки нараз, а відьма випила все молоко з корови. Нема чим прислужитися загальній справі...

—Ну, а ті, багатші?

—Там, Богу дякувати, грошей не бракує, але вони кажуть: «Я ще маю час. хай там курітібці поволі будують. Ще треба дахівки, дверей, замків, треба малювати, е, я ще маю час!

—Говоріть здорові,—заперечать йому.—Та ж ми ще, Богові дякувати, не жебраки останні. А сьогодні наша колонія в Бразілії численна і, щоб не стало сили побудувати одного дому?

—Воно то правда, але скажіть от що «Чи можна покрити дім в якому нема ще ні стовпів, ні стін? Чи можливо, не так то вже й численним курітібцям, самим підвести стіни дому, адже ця робота коштує мільйон крузейрів? Далі, чи можна самими деклараціями сплатити робітникам, або за матеріяли, наколи гроші лишаються в руках декляруючих?

Отже, щоб наша будова поступала добре наперед, мусимо подбати- аби декляровані гроші чим швидше ввійшли до каси. Це мають збагнути собі всі наші громадяни, а відтак, докласти належних зусиль, щоб справу нашої загальної будови поставити на тверду матеріяльну базу.

Григорій Тадра

Полковник І. ЦАПКО

Переможний бій під Теребовлею

(17-го вересня 1920 року)

Старшина й козацтво українського війська завжди були, як одна родина. Злютовані суворою дисципліною (всі добровільці), при високому моральному стані—мали всі вояцькі прикмети та готовість постійно й при всяких випадках, не шкодуючи свого життя, вміло боротися з ворогом, не цікавлячись скільки його є, бо, як колись казали римляни: „боротьба за свою державу є найвищий закон“.

В кривавій та героїчній боротьбі за нашу Незалежну Козацьку Матір—Україну, козак, як було йому тяжко, завжди дивився на старшину. Як в давнину, так і в бойових акціях, за які подається в цій реляції, українське вояцтво було гідне своїх великих завдань.

Ото ж, в ніч з 14 на 15 вересня 1920 року, згідно з наказом штабу Дійової Армії УНР, Окрема Кінна Дивізія під командою видатного кінботника, генерал-хорунжого І. Омеляновича-Павленка, в складі полків: 1-го кінного Лубенського ім. Максима Залізняка, 2-го кінного Звнорізького, 3-го кінного, 4-го кінного Ніженського ім. Кошового Отамана Івана Сірка та Кінно-гірського гарматного дивізіону, сфорсувала р. Дністер біля Єзуполя, заатакувала ворога на східньому березі та при співдії піших частин Армії УНР, розбила большевиків, в бою взяла Товстобаби, де стояв штаб дивізії червоних.

Першим завданням нашій кінноті було, не даючи ворогові передихнути, розвивати дальший наступ та вже осягнений успіх, рішучими ударами нищити спротив червоних й переслідуючи їх — прямувати на лінію ріки Збруч.

Ще з вечора 16 та в ночі на 17 вересня, ворожі сили, прикриваючись невеличкими відділами, встигли відійти на лінію Теребовлі. Згідно одержаних штабом ОКД (Особливої Кінної Дивізії) відомостей, у Теребовлі перебувала 41-ша піша большевицька дивізія, а шляхами, що йшли ліворуч від Теребовлі в напрямку Скалат на Збручі, віступали вже пошарпані нашою кіннотою частини з обозами 8 кінної дивізії „червоного козацтва“.

Дня 17 вересня, в ранці, частина ОКД в складі 3 та 4 кінного полків, дістала наказ—форсованим маршем рушити на Теребовлю. Ці полки, провадячи постійні бої від 14 вересня, пройшли понад 70 кілометрів, а вже о 2-ій год. пополудні 17 вересня, позніма вши застави ворожої сторожової охорони, підходили до підступів м. Теребовлі, шляхом, що вів через балку далі на гору, порослу лісом, за яким лежить це місто.

В марші між Монастириськом та Теребовлею, стався хоч і звичайний, але все ж цікавий епізод, що розвеселив наше вояцтво. Було зауважено, що десь на пів кілометра спереду, бічною дорогою з правого боку на головний шлях, вискочила тачанка з 2 особами й щосили понеслася в напрямку Теребовлі. Надіслали бажаючих її зловити. Коли козаки були вже близько, то на якомусь закруті тачанка підскочила, з неї хтось випав та кинувся рачкувати по стерні між копицями збіжжя і врешті зазів під одну. При щирому реготі, цього „товариша“, як щура, витягли звідти за ноги. Був то большевицький комісар, що вже понаэбирав контрибуцій. Мав він на собі шкіряну сумку повну грошей, було й золото, але... запізнився втікти.

Першим рушив на Теребовлю 4-ий кінний полк. Полк непомітно підійшов на висоти — горби, вкриті лісом, що оточують Теребовлю.

З огляду на надзвичайну ситуацію, командир полку, полковник Корчунів, по короткій нараді з старшинами, вирішив заатакувати ворога в самому місті.

Полкова кулеметна сотня (12 кулеметів „Максима“) дістала наказ зайняти вигідні позиції для вогню, щоб на умовний знак, коли полк кинеться в атаку, взяти понад головами кінноти під обстріл місто, а головне, зосередити вогонь на головний шлях. Одержавши наказ, кожний старшина поправив пістоль на поясі, оглянув справність своїх підлеглих, а далі—з Богом за праве діло, Україна або смерть!

Полк непомітно, тихо, криючись за дерева, став спускатися з горбів на долину. В місті чути було якийсь рух, а часом і поодинокі постріли. Зійшовши на долину, полк двома колонами, з гучним „слава“, рвонув у місто. Справно запрацювали кулемети, пронизливий вискіт куль в місті счинив неймовірний галас. На вулицях жодного мешканця, а большевики—хто стріляє, хто на віз, хто під нього, кидаються на всі боки поодинці й групами тікати від наших списів.

В цій колотнечі довелося добре попрацювати козацькій шаблі.

По заходленні міста, штаб 4-го кінного полку зупинився під будинком (можливо школи?), що стояв останнім у напрямку північного сходу. За відомостями наших стеж, частини 41-ої большевицької дивізії, яка встигла відійти на Ілавче, та інші, що були за містом, збираються до протинаступу, щоб прикрити відступ своїх величезних обозів.

Переслідуючи ворога, 4-ий кінний полк вийшов на шлях, що простягся на схід від Теребовлі і веде до Скалату. Полкова кулеметна сотня, яка в попередніх боях теж ходила в лавах з кіннотою, вже підтягнулася й зайняла зручні вогневі становища, спрямувала свою нищівну зброю на густі большевицькі розстрільні.

Ворог розпочав наступ силою двох-трьох полків з віддалі 800 — 1.000 метрів.

Командир нашого полку, для диверсії, кинув на ліве крило большевиків чоту під командою хорунжого Хомина*), яка швидко й непомітно підійшла до вказаної їй дільниці, по тому, несподівано вискочила з балки, відкрила вогонь по ворогові, та кидаючи гранати, наробила великого переполоху в його лавах. Це спричинило заворушення й часткове безладдя серед большевиків на тому відтинкові. Такий тактичний маневр дав добрі наслідки для нас і тоді полк рушив у чолову атаку.

Як заступник командира полку я**) повів перший ешелон наших лав. Блиснули шаблі, наїжжачились списи, загуділа земля під копитами сотень***), зазвучали стрільна,— мить, і шаленним чвалом врубався полк у большевицькі лави, де все змішалось, доскочив до останньої лінії спротиву ворога, яку вже охоплювала з його правого крила інша наша сотня.

Кого не зарубали, п'шов до полону. Кількох совєтських кінотників —старших комісарів - теж спіймали, бо переслідували втікаючого ворога аж до села Сороцьке.

Як показали полонені, большевицький командир дивізії втік ще тоді, коли ми вскочили до Теребовлі.

Швидко проходить бій кінноти, так сталося і цього разу. Дано наказ грати збір. З'їжджалось вояцтво, запорошене, скривавлене, на мокрих, змилених конях, а очі козацькі радісно горять — блискуча перемога!

Призначено невеличку охорону для полонених та для догляду захоплених трофеїв. До табору полку підїхав в цей час сотник Титар, заступник командира 3-го кінного полку й передав наказ командира ОКД —нашому полку йти до міста Теребовлі на відпочинок, а він зі своїм полком мав рушати далі, на Скалат. Бачили ми тоді цього лицаря в останнє, бо в наступних боях під Скалатом, він був забитий, ідучи в наступ на чолі своїх сотень.

4-им кінним полком було захоплено до 1.000 полонених,****) 800 возів, навантажених всіляким майном, тяжку батерею (2 гармати) і віючу полеву гармату, 1 радіостанцію, канцелярії штабів 41-ої пішої большевицької дивізії та ії полків і автомобіль командира дивізії.

Отже, дня 17 вересня 1920 року була розбита вщент 41-а большевицька дивізія, ворог відкинений до річки Збруч. Що ж торкається 8-ої кінної большевицької дивізії „червоного козацтва“, то вона участи в

ТАМ, ДЕ КАВА ЗЕЛЕНІЄ

Зустрічав я декого з тих людей ще півтора десятки літ тому в Лондрині. Працювали там, де і я—на фабриці, пиляли й перекочували колоди, ледве заробляючи собі на щоденне прожиття. Мешкали ми в „ранчах" з пальмітів та й ще сплачували за винайм їх.

Мене завжди тягнуло до своїх людей. Часто заходив до них, і при слабому світлі каганця, розмовляли про свої минулі часи. Ті мої знайомі приїхали сюди з Югославії, а туди виїхали з Рідного Краю ще перед 1914 роком. Деякі з них вже й народилися в Югославії. До Бразілії емігрували з надією знайти тут собі й своїм дітям кращу долю, але вигляди на це спочатку були вкрай незавидні.

Згодом вони подалися на „емпрейту", тобто плекати каву в багатих плянтаторів. Законтрактувалися там на 4 роки. Коли надійшов час збирати перший врожай молодої кави—вдарили сильні морози, що вразили рослини до самого пня. Через те вони нічого не заробили, бо взялися доглядати каву за певну кількість від знятого врожаю. Отак кілька літ тяжкої праці пішли марно. Потім вони наново „формували" знищену каву, а далі я довго про них нічого не чув.

Та ось, недавно, коли я, шукаючи щастя, перенісся глибше на Захід Північної Парани, довідався, що недалеко, якихось 10 кілометрів від місця мого осідку, живуть кілька українських родин. При найближчій нагоді відвідую їх, і зустрічаю цим разом уже досить заможних господарів, тих самих, з якими колись у Лондрині пиляв колоди.

Тут зібралися також інші, незнані мені дотепер земляки, більшість з Югославії. Всі вони, в наслідок довголітньої кропіткої праці й особистої витривалости, стали власниками доволі значних ділянок землі. На своїх плянтаціях мої дорогі земляки вже виплекали по кільканадцять тисяч корчів кави, що дає їм чудові прибутки.

Зрозуміла річ—не легко це прийшлося нашим людям, але сильна, наполеглива українська вдача перемогла праліси, переборола різні труднощі і високо піднесла прапор перемоги.

Цього року сам Бог благословив доробок цих українських поселенців. Не так давно знову були впали сильні морози, що знищили багато кави, але плянтації наших земляків довкола Ґвадіяни лишилися не ушкодженими; тут кава зеленіє стрункими рядами.

Хоч мої земляки біля Ґвадіяни досить довго жили відірваними від громадського життя наших поселенців у Бразілії, то все ж, як колись, так і тепер, болють за долю залишеного Рідного Краю, від найщирішого серця бажають братам на рідних землях визволитися з тяжкої безбожницької московської неволі.

Недавно тут засновано філію Хліборобсько-Освітнього Союзу. Хоч невеличка та філія, як і сама колонія, та є цілковита певність, що вона буде добре працювати.

М. Б.

Марінґа

Із заклику

ДО ВСІХ БРАТІВ І СЕСТЕР УКРАЇНЦІВ ТА УКРАЇНОК НА ВИГНАННІ СУЩИХ

Нам—православним українцям у Парижі—з багатьох причин не пощастило досі, за 30 років перебування тут, побудувати свою власну церкву, в якій молились би вірні УАПЦ. На наші молитви ми мусимо завжди сходитись до винайнятого будинку й там відправляти Службу Божу. Навіть найвизначніші постаті української нації, як ось Головний Отаман Симон Петлюра, або прем'єр українського уряду В. Прокопович—не могли мати похорону в українській церкві.

Не можемо погодитись з тим, щоб ми, представники у Франції 40-мільйонової нації, не мали місця молитви лише тому, що свого часу злегковажено цю преважливу справу, вага якої переходить далеко інтереси й потреби лише українців Парижу. Отже, збудуємо свою власну православну українську Церкву в Парижі. Щоб увіковічнити світлу пам'ять нашого незабутнього Головного Отамана Симона Петлюри, присв'ятимо задуманий до будови наш Храм святому Симону.

Здаємо собі справу з того, що матеріяльно українці у Франції сьогодні не можуть дати грубих мільйонів франків, але вони все ж зможуть дати мільйони при однодушній поставі, при вияві повного зрозуміння ваги історичної справи всіми українцями у Франції. Віримо також, що наші брати-українці в інших европейських країнах і в країнах заокеанських допоможуть нам у доброму ділі та відгукнуться на наш заклик і закуплять цеголки на будову української церкви в Парижі.

З метою здобути фонди на будову церкви Українська Православна Парафія вибрала з поміж

(Закінчення на 4. стор.)

бою не взяла, їй пощастило лісними шляхами прорватися за Збруч, покинувши поранених та свої обози. До 4-го кінного полку перейшов від неї хорунжий З. з одним вояком, які й були зараховані до полкової кінної кулеметної сотні.

Далі, вже розгромлені недобитки ворога переслідував 3-ій кінний полк до самого Скалату, захопивши ще полонених та обози.

Св. п. ген. Сальський — Військовий Міністр УНР, подав тоді в звіті, що ці блискучі акції нашої ОКД захитали з'ясе крило большевицького фронту, наслідком чого ворог мусів спішно відтягнути свої здеморалізовані сили.

За особливі бойові заслуги в цій славетній справі, відповідними зверхниками були представлені до відзначень: полк. Корчунів, полк. І. Цапко, пор. М. Базилевський, пор. Кузьмин, пор. Василів, пор. Земців, пор. Лиходій, пор. Солов'ян, хор. Хомин та багато підстаршин і козаків, між ними — підхорунжий Поліщук, бунчужний Дзмів, чотовий підстаршина Максимів і ін.

Крім цього, на запитання польського вищого командування, представлені до польського вищого бойового ордену „Віртурі Мілітарі" вже вище згадані перші четверо старшин, але, звичайно, нічого не одержали.

В описаному поході та боях брали участь такі старшини 4-го полку: Полк. Р. Корчунів, — командир полку, полк. І Цапко—помічник командира полку, пор. М. Базилевський (пізніше сотник) — полковий ад'ютант*****), пор. Василів (пізніше сотник), пор. Кузьмин (пізніше підполковник), сот. Губа, сот. Родзієвський, пор. Земців (пізніше сотник). пор. Золотаревський, пор. Солов'ян, пор. Лиходій (пізніше сотник), хор. Хомин, хор. Двовніс, хор. Друзь, підхор.-однорічник Вергелець (на посаді старшини, пізніше хорунжий,) підхор.-однор. Ю. Орзановський (на посаді старшини, пізніше хорунжий), підхор. Головко (пізніше хорунжий), підхор. Поліщук (пізніше хорунжий).

Коли після бою віздив 4-ий кінний полк до м. Теребовлі, там уже стояв вишикуваний ескадрон польських улан'в, який віддав нам військові почесті, а командир його, в сердечній формі, із захопленням вояка, привітав командира полку, висловлюючи подив до блискучих бойових дій української кінноти. Він на власні очі бачив, як 4-ий кінний полк кинувся був в атаку.

Примітки: *) В Армії УНР старшинська ранга хорунжого відповідала чотареві УГА, підпоручникові російського та польського війська. Сотник—капітан чужинецьких армій. Підхорунжий—однорічник—кандидат старшинської ранги (займав посаду молодшого старшини), підхорунжий—найвище підстаршинське звання.

**) Подаючи цю реляцію вважаю, що не переступив приписів старшинської етики, згадавши своє ім'я, бо я брав в бою чинну участь (автор).

***) Сотня—в чужинецьких арміях ескадрон.

****) Частинами ОКД в цьому бою було захоплено 1.217 полонених командирів та червоноармійців.

*****) Полковий ад'ютант—посада, що нині відповідає начальникові штабу полку.

Розмовляти нема з ким

Ми вже звикли до того, що час від часу зі сторінок прудентопільської «Праці» озивається сиплий пі вень. Не чути його місяць-два, а потім він знову подає свій голос, мовляв, «не подумайте щось лихого, я ще живий і трохи кукурікаю». Подибуючи іноді в згаданому часописі ім'я інженера Павла Борушенка, ми ніколи не можемо втриматися від веселої усмішки, бо його матеріяли з успіхом заступають гумористику, якої не так густо в наших виданнях.

Згаданий автор відтоді, коли почав захищати несусвітнє твердження про сполучення «Двох Тарасів» стрімголов котиться по похилій площі додолу і знаходить собі забуття в чадній демагогії, схолястиці та, дуже м'яко висловлюючись, в галюцінації (маячінні). Ми досі уникали називати речі своїми іменами, хоч вони вже давно того заслуговували. Це робили тому, що мали перед собою єдину мету, продиктовану доброю волею, виходячи виключно з загально-української рації, довести, що Геніяльного Пророка і Предтечу України-Тараса Григоровича Шевченка ні сьогодні ще не вільно сполучати з ким би то не було. «...Ніхто бо досі в нашій національній духовості ані не перевищив, ані не дорівняв Шевченкові..» —якто цілком слушно писала передова «Українського Слова» (Париж), частково передрукована в «Хліборобі».

Ми підкреслювали, що сл. пам'яті Тарасу Чупринці (Роману Шухевичу) треба влаштовувати академії, але не спільні з Шевченком, а окремі.

В міру своїх сил намагалися дотичне питання висвітлити всебічно й вичерпно. Тому лише побіжно трохи звважали на численні маніпці та цілком сторонні, зовсім непотрібні справи, що їх без кінця підсовував П. Борушенко. Він завжди намагався ухилитися від безпосередньої, чітко окресленої теми, а норовив скакати обабіч, як то роблять престяжні, невиїзджені коні. Ото ж, в його писаннях ніколи й не ночувала найелементарніша логіка. Але йому цього особливо не ставили на карб. бо брак логіки пояснюється, або вродженою вдачею, або невідповідним вишколом. Так би сказати, сама людина в цьому не винна, дефект зумовлений об'єктивними обставинами. Ідучи цим шляхом, ми буквально приперли П. Борушенка до стіни й змусили його привселюдно дати відповідь, чи можна сполучати «Двох Тарасів»?

Після довгої надуми, в «Праці, ч. 41, він, не хотячи, видавив з себе таке признання: «...Богові, що Боже, а кесареві, що кесареве. І нічого більше! Ніхто не намагається і ніколи намагатися не буде поставити погруддя св. п. ген. Чупринки-Шухевича на постумент, де вже є погруддя нашого Генія-Шевченка».

Тут належало б припинити дальшу полеміку і, як водиться в порядному товаристві, обопільно вважати справу цілком з'ясованою. Проте, інж. Павло Борушенко, як і завжди до цього, поряд єдино обговорюваного питання про «Двох Тарасів» нагородив ще сім мішків вовни. Ми б ті довільні, найнижчого позему вправи нашого «опонента» хотіли б, за вичерпанням дискусійної теми оминути, та, на жаль, зробити цього не можемо. В даному разі Борушенкове «стороннє говорення» є не тільки, як було досі безпомічним сновиганням з кутка в куток, а й нечуваною ще в справжній українській пресі, повторюємо, м'яко висловлюючись, галюцінацією. Можливо він свою останню статтю «Сонячний день проти «Кримської ночі»» писав у нездоровому стані, однак, раз її надрукували, мусимо дати потрібні виянення.

Оминаємо грубий шмат тієї писанини, де розповідається про жидів, про взаємовідносини під совєтами (хоч останнє для Борушенка теж «Кримська ніч »), про кількість скурених редактором «Хлібороба» цигарок тощо. Сюди ще міг додати наш «опонент» казку про білого бичка, про рябу корову та багато інших для одного його цікавих, змістовних теревенів. Хай він у те все бавиться сам собі особисто. Зараз перейдемо до іншого.

Підтягаючи в унісон своєму півневі, ближче невідомий нам «складач» з «Праці» запитує: «...чому, вичисляючи своїх кандидатів на титул Високопреподобних... поминено важливіші пости із «раю», як партійних і комсомольців»?

Охоче відповідаємо:

Поперше, для Вашої політичної грамотності, пане «складач», не зашкодить знати, що «постів» партійців і комсомольців у природі не існує, так називаються лише члени дотичних організацій.

Подруге, нам ще не забракло розуму писати згідно з Вашою порадою. Коли ж Ви хочете партійців і комсомольців в СССР величати в подібний спосіб, що ж, вольному воля...

Між іншим, пан «складач» з «Праці», хоч явно не надається робити редакційні примітки, зате є неперевершеним майстром у безпосередній техніці своєї справи. Це він, в середині самого наголовку згаданої статті, пустив величезну чорну пляму, чим відразу визначив, з якого гатунку матеріялом читачі мають до діла.

Тавро поставлене в цілком належному місці.

В іншому уступі П. Борушенко звертається до редактора «Хлібороба»: «Ей, Дорогий Друже!»

Що це за «Ей!», пане інженере? В якій школі Вас вчили таким «версальським» висловам? Теперже, редактор «Хлібороба» ніколи не мав нагоди взагалі бачити Вас «в живі очі», тому називати його «Дорогим Другом», принаймні ще зарано.

П. Борушенко чомусь образився за наше докладне пояснення слова дальтонізм. То для нього конче потрібно було зробити, бо він і «з горем пополам» не дав би собі ради в цьому. Більше того, остання стаття П. Борушенка з незаперечною певністю викрила той сумний факт, що він... не вміє читати часописів. Дослівно так, — не вміє!

Ось пан інженер пише: «Та зачнемо, як то кажуть, з кінця». Далі мова йде про визначення звернення «Високопреподобний Отче». Та про це в «Хліборобі» подавалося не з кінця, а майже з початку. Невже Вам так усе переплуталось у голові?

Але далі пішли куди гірші справи.

В своєму коментарі «Чи всі руді?» «Хлібороб» (ч. 27) навів уже згадану тут цитату з передової «Українського Слова». Ту цитату було взято в лапки, зазначено джерело її, коротше кажучи, все зроблено, як Бог приказав. Нікого непорозуміння виникнути не могло. Однак П. Борушенко того не помітив, а з маху приписав «Українському Слову» такі речення з нашого коментаря:

«Всім відомо, що одна із наукових сесій Української Вільної Академії Наук називалася Шевченківською, а не Шевченко-Чупринківською.

Так само всім відомо, що заслужене Наукове Товариство імени Шевченка (НТШ) досі не змінило і міняти не збирається своєї назви на імени Шевченка і Чупринки».

Навівши згадані речення (від яких ми нізащо не відмовимося), Борушенко пустився по брудних хвилях так властивих йому демагогії й схолястики, забелькотів про Баторого, Гітлера, про червону армію і т. ін.

Чомусь бажаючи обов'язково очорнити своєю власною тінню вельмишановний український часопис, що видається в Парижі, Борушенко далі знову перескакує на зовсім іншу тему, зараз на УПА, і самочинно вкладає «Українському Слову» таку «цитату»:

«УПА-це ті слова, якими спеціялісти-туфтороби уміють гіпнотизувати наївних людей на еміграції. Прихильники УПА твердять, що в Україні діють повстанські відділи... кожному треба зрозуміти фальшивість, безвідповідальність і шкідливість цієї гри з «повстанством» (гляди «Українська Думка»-тижневик у Лондоні ч. 16 (317), «Український Самостійник» від 3. 5. 53).»

Заявляємо з місця, «наш вуйко» (як говорить П. Борушенко і ми лише пишаємося від цього признання, бо справді є з кого брати приклад!), тобто «Українське Слово» в Парижі, ніколи нічого подібного не писало і не могло писати. Для з'ясування справи ми не полінувалися переглянути архіви часописів, вказаних Борушенком. І, що ж знайшли? В «Українській Думці» ч. 16 і в «Українському Самостійнику» від 3. 5 53. є згадана цитата, але вона взята не з «Українського Слова» а з лондонського соціялістичного часопису «Наше Слово».

Як бачите, тут абсолютно нема нічого спільного ні з «Українським Словом», ні з «Хліборобом». Ото ж, ціла Борушенкова писанина варта, хіба, що для роздумування над моральними якостями його власної особи.

Для чого Ви таке зробили, пане інженере? Хіба годиться в публічних виступах, коли не допомагає правда, користуватися... самі знаєте чим?

Належну оцінку подібному вчинкові дасть кожний читач. І не помилиться в ній. Ми лише в даному разі зловили винуватця просто за руку, на гарячому.

Якщо П. Борушенко, згідно з нашим повищим припущенням, справді не вміє читати часописів -це пом'якшує його проступок. Однак, тоді йому нема чого пнутися в серйозну дискусію та виглядати в ній малим школярем, що не приготував лекцій.

Якщо, йому здається, він таки вміє читати часописи, то тоді повинен знати, що безвідповідально дурити людей і паплюжити своїх опонентів у подібний, дуже м'яко висловлюючись, неприйнятний спосіб—не можна.

Коли при грі в більярда, один з її учасників починає махлювати шарами-його б'ють кіями за ...невідповідну поведінку.

Коли при грі в карти, один з її учасників починає махлювати картами-його б'ють стільцями, знову ж таки за ...невідповідну поведінку.

Коли в прилюдній дискусії з загально важливого засадничого питання, один з її учасників починає махлювати цитатами, а відтак, приписувати своїм опонентам казна що, за ...невідповідну поведінку ми мусимо до тієї особи повернутися спиною.

Розмовляти більше нема з ким!

Ол. Ващенко

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Вельмишановний Пане Редакторе!

Сьогодні одержав 2-гу поштову листівку із Нового Йорку від п. Проф. Кулинича і ч. 30. Вашого часопису „Хлібороб", який містить на останній своїй сторінці, цікавий поштовий казус. Що до цього казусу — я не в силі нічого сказати, але ж щодо п. Проф. Інженера Романа Кулинича, якого я знаю ще із рідних земель (Борислав), я радо сповіщу, що мені відомо:

Професор Роман Кулинич викладав у Бразілії в „Instituto Eletrotecnico" в Ітажубі. Цей Інститут є властиво факультетом електротехнічним da Universidade do Brasil і є одиноким в своєму роді на цілу Полудневу Америку.

Про побут п. Проф. Кулинича в Бразілії, я довідався випадково від однієї групи молодих бразілійських інженерів, які були дипльомовані проф. Кулиничем.

В той час, коли був висланий йому Ваш часопис, проф. Кулинич був уже в Сан Павлі, бо закликаний своїм братом архітектом в Канаді, він приготовлявся до виїзду із своєю родиною.

Щоб заповнити час свого чекання, проф. Кулинич прийняв пропозицію тутешньої фірми A.E.G. на конструкцію реґулятора для вольтажу високої напруги. По однорічній праці апарат був готовий і опатентований. А в той час, коли повернувся Вам «Хлібороб", проф. Кулинич був уже в Канаді. Згадану листівку написав мені проф. Кулинич в переїзді через Америку.

Проф. Кулинич має постійний зв'язок з великими американськими підприємствами, як Женерал Електрик і інші, а також із професорами головних центрів навчання. Можна сподіватися, що проф. Кулинич також і в Канаді займатиме високий пост чи то в Політехніці, чи то в промислі, а то для того, що він поїхав вже туди з відповідними референціями.

З правдивою пошаною до Вас

Ваш Михайло Вацик

Сан Павло

ІЗ ЗАКЛИКУ

(З 4 стор.)

себе чільних людей, створила Комітет для будови православної церкви в Парижі й запросила на почесного голову Комітету Вельмишановну Паню Ольгу Петлюрову, вдову покійного Головного Отамана. Комітет вже працює й укладає пляни діяльности. Комітет вже приймає пожертви на це святе діло та вже зібрав понад півмільйона франків.

Дорогі Українці й Українки! Прочитавши цей наш заклик,— не ждіть на сусідів, чи знайомих, не ждіть ні на кого, а негайно кладіть, або бодай зголосіть Вашу пожертву на кілька цеглинок, які є в ціні 5.000 франків.

Надіємося на благословення Всевишнього у доброму ділі та віримо в підтримку всього українського загалу на чужині, бо це загальноукраїнська справа—побудувати українську церкву в Парижі.

Гроші шліть на наше банкове конто № 87289. Банк: Comptoire National d'Escompte de Paris, 2. Place de l'Opera.

За Комітет:
Почесний Голова—**О. Петлюра**,
Голова—**П. Плевако**,
Секретарі: **М. Ковальський**, **М. Гмиря**.

Просимо листування направляти на адресу: — P. Plewako, 38 ave. de l'Opera, Paris (2). France

НА ДОЗВІЛЛІ

Сметана, бінокль і... дівчина

Добродій Сметана, проходжуючись над ставом, пристанув на березі безцільно водив очима по тихому плесі води.

Його короткозорий погляд доторкнувся другого берега, перейшов на маленьку жовту купальню і задержався на постаті, що по коліна стояла у воді і пригорщами обливала свою голову в зеленім чіпці.

—Дівчина!—подумав собі Сметана, сильно прижмурюючи зацікавлені очі.

— Бігме, дівчина! І, мабуть, молоденька!

—Його пристаркуваті худі коліна затремтіли, а по спині тонкою струєю побігла дрож.

— Ех! — простогнав Сметана. — Чортівська короткозорість... Що за глупа привичка не брати з собою біноклів!

Він протер очі і зітхнув.

— Бачу щось біле, щось пасмасте, але що, то хоч убий мене, не скажу. Ага! Он там пригірок врізується у воду. Сиду я під корчик і підіжду: може підпливе ближче, Хе-Хе!

Спотикаючись, виліз на горбок і тільки що розгорнув руками густе галуззя корчів, як погляд його упав на закамінілу між зеленню шапку молодого хлопця.

— Видиш, шельма... Як примістився! — завидно зітхнув Сметана і аж тепер запримітив у руці лежачого парубка чорні біноклі, справлені на другий бік берега.

Парубок обернувся, по товариськи, моргнув на Сметану й усміхаючись сказав:

— А, і ви також!

— Батяр! Що за фамілярність, — подумав собі Сметана і хотів покалатати хлопчиська, але пригадавши собі біноклі, положився на траву поряд з ним і хіхікаючи сказав:

— Хі-хі! Цікаво, — що?

— Гарненька! — відповів парубок —Які клуби. А коліна також, округлі, білі! Своєю чести.

— А груди? — дрижачими устами питався Сметана.

— Чудові груди! Трохи великі, але доволі тугі...

— Тугі?

Сметана повів язиком по сухих губах і сказав несміло:

— Чи не могли б ви... на хвилину.. позволити мені біноклі!

Парубок, не відриваючи очей від біноклів, відмовно похитав головою.

— Ні, вуйку. Цей номер вам не вдасться. Треба було свої узяти.

Сметана простяг дрижачу руку.

— Дайте на хвилиночку!

— Ні, Ні. Я ці біноклі не даром від тітки з комоди потягнув! Не бійтеся, як би ви мали свої, то мені напевно не дали б!

— Та дайте!

— Ой, ой! Перешкоджаєте мені.

Парубок подався наперед і сильно притис біноклі до очей.

— Ого, ого! Спиною повернулася... Що за спина! Я ніколи не думав, щоб у неї могла бути така потилиця...

Лежачи біля гімназиста, Сметана ніби байдуже відвернувся, але губи його дрижали від обиди і негодування.

— Властиво, — почав поривистим, сухим голосом, — як на те пішло — то ви не маєте права підглядати жінок у купелі. Це неморально.

— А ви хотіли біноклів. Так!.. То вам вільно, а мені ні.

Сметана замовк.

— Як схочу, то відберу біноклі, ще й покалатаю Та ж я сильніший.

— Ого! Спробуйте відібрати... Я вам такого крику нароблю, що всі літники прибіжать. Що мені, я хлопець — що найбільше намнуть вуха, але вам буде сором, на ціле літо. Ви ж чоловік поважний, старий, а дивись, скажуть, що йому дур у голові... Тепер вона знов грудьми повернулася. Живіт у неї.. Хочете, я вам буду розказувати все, що видно?

— Забирайся до чорта...

— Ти сам забирайся туди! — холоднокровно відповів хлопець.

— Простак.

— Від простака чую.

Сметана заскреготав зубами і постановив нагородити хлопця штовханцем, та йти собі геть, але замість того, проковтнувши слину, звернувся до нього ніби ласкавим тоном:

— Гострий із вас хлопець... Але знаєте що, як не хочете позичити на хвилину, то.. продайте!

— Так... Продайте. А тітка мені покаже, як то чужі біноклі продавати.

Я певний, мій молодий пане, — загинуючися сказав Сметана — що ваша тітка навіть про вас не подумає! Тепер такі злодійкуваті слуги... Я б вам цілу належність зараз... Що?

Обличчя хлопця мінилося двома протилежними почуваннями. Він задумався.

— Гм... А скільки дасте?

— Три доляри.

— Три доляри? Може б кводра дали?!. Біноклі коштують 8 долярів!

Парубок згірдливо рушив плечима і повернувся знову до другого берега.

— А 5 долярів візьмете?

— Дайте десять!

— Це вже свинство. Сам каже, що нові коштують 8, а хоче 10.

Мало того, іноді 20 дав би... Ось тепер вона нахилилася грудьми! Надзвичайно виходить вона з-заду... Перейшла на мілизну. Видно ноги, Литки, кажу вам, надзвичайні!

Передше хлопчисько одушевлявся без цілі. А тепер робив він це по купецьки, з подвоєною силою.

— Овва! — Що там у неї? Ямочки на плечах... Дійсно! А руки білі — білі .. Лікті рожевенькі!!! І на...

— Молодче — захрипів Сметана, — хочете, дам вам вісім долярів...

— Десять!

Не маю... Ось вам порт монетка... вісім долярів і один кводер. Беріть... навіть із мошонкою! Нова, два доляри коштувала.

— Нова! А стара що варта? Кводра!

Сметана хотів відповісти, що сам парубок за старі біноклі домагається вдвоє, але дав спокій, щоб хлопець не образився.

— Ого! Стала спиною і вігнулася! Що це! Но так! Купальний костюм розіпнявся і...

— Слухайте! — крикнув зворушеним голосом Сметана — Дам вам крім вісьмох долярів, ножа і неприлично переписану картку.

— Гострий?

— Гострий, гострий! Щойно вчора купив!

— А папіроси маєте?

— Маю, маю. Можу просити?

— Ні, ви мені віддайте разом з папіросницею.

Сметана хотів виганьбити користолюбивого хлопця, але замість того сказав:

— Добре... Тільки лишіть мені кілька папіросів на дорогу...

— Щось такого! Із усього шість штук. Не хочете, то ні. Не дам біноклів.

— Беріть, беріть! Ось вам вісім долярів і кводер. Ось сцизорик. Чуєте... А вона не пішла?

— Стоїть боком у повній красі. Тепер боком. Нате, глядіть!

Парубок забрав усі свої скарби, радісно свиснув, жартівливо щипнув добродія Сметану в ногу і зник у лісовій гущавині.

Сметана жадібно всміхнувся, приложив біноклі до очей і вдивився: на зарінку, в пасматім купальнім одязі стояла пані Марія, жінка пана... Сметани. Вона, закинувши руку за голову, поправляла чіпець.

В очах Сметани закрутилися червоні кола. Він жбурнув непотрібними біноклями у воду.

***

До мосту, по якому переходилося на той бік, де стояла його вілля, було три милі. Ноги мліли і тлулися, страшенно хотілося курити, а папіросів не було.

(а. в.) („Новий Шлях")

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1953 РІК?